

บทที่ 4

กระบวนการผลิตผลงานเพลงไทยสมัยนิยม

ปัจจุบันนี้ การวางแผนทำเทปเพลงไทยสมัยนิยมออกมาแต่ละชุด ส่วนใหญ่จะต้องมีการจัดการอย่างมีระบบแบบแผนมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับธุรกิจเทปเพลงที่เติบโต และมีการแข่งขันอย่างสูงในระหว่างค่ายเพลงแต่ละค่าย งานเพลงจึงถูกจัดว่าเป็นงานพาณิชย์ศิลป์ประเภทหนึ่ง ที่มีผู้ลงทุน มีกลุ่มผู้ดำเนินงาน ที่มีความรู้และประสบการณ์หลายแขนงวิชา ไม่ว่าจะ เป็นความสามารถด้านดนตรี และด้านธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงาน คือ การขายผลงานที่ผลิตขึ้นมาให้ได้มากที่สุด

เราจะพบเห็นผลงานเพลงไทยสมัยนิยมจำหน่ายตามแผงเทปต่าง ๆ ไม่ขาดระยะ ทั้งนี้เนื่องจากค่ายเพลงแต่ละค่ายพยายามทะยอยออกผลงานของตัวเองให้ทันกับผลงานเพลงค่ายอื่น เพื่อแบ่งปันส่วนแบ่งทางการตลาดที่มีมากขึ้น ทว่ากว่าที่ผลงานเพลงแต่ละอัลบั้มจะเผยโฉมออกมาให้ผู้ฟังได้รับรู้กันนั้น มีขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อน อาศัยผู้ทำงานที่เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์มาร่วมมือกันทำงานอย่างมีศิลปะ สำหรับผู้ที่มีความสำคัญที่สุด ในการผลิตผลงานเพลงไทยสมัยนิยม ก็คือ โปรดิวเซอร์ ซึ่งถือเป็นเสมือนหัวเรือใหญ่ของงานนี้ทีเดียว โดยทั่วไปโปรดิวเซอร์ของแต่ละบริษัทที่ผลิตเทปจะมีแนวความคิดกว้าง ๆ ในการทำเพลงในใจ แล้วจึงพิจารณาแนวเพลงจากการศึกษาตัวนักร้อง หรือศิลปินที่จะออกผลงานเพลงว่าเป็นใคร เป็นคนกลุ่มใดในสังคม อุปนิสัยส่วนตัวเป็นอย่างไร เหมาะสมที่จะร้องเพลงประเภทใด ประกอบการตัดสินใจผลิตผลงานเพลงอีกครั้งหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตผลงานเพลงไทยสมัยนิยมทุกวันนี้ คุณเรวัต ฤทธิ์นันทน์ กล่าวไว้ว่า

ขั้นตอนในการทำงาน 1 ขึ้น ถ้าเริ่มตั้งแต่ศูนย์เลย สมมติว่ามีคนมาสมัครเป็นนักร้องของแกรมมี่ เราก็จะซักไซ้ไล่เรียง เราดูสัณนิษ segment ของตลาดต่าง ๆ อยู่ที่ไหน โดยที่ตัวเขาไม่รู้ บางคนก็เดินมาตรงเข้าหมายเลย บางคนตัวอยู่ segment

หนึ่ง ใจอยู่ อีกกลุ่มหนึ่ง เราก็จะจัดการบอกเขาให้ จากนั้นเราก็จะทดสอบการร้องเพลง ความสามารถพิเศษ เราจะพิจารณาเขาซึ่งตรงนี้เป็นความสามารถส่วนตัวของผู้พิจารณาที่รู้ว่าคนคนนี้เป็นอย่างไร เขาจะเป็นอย่างไร ไปอย่างไร มองทั้ง art และ marketing (เรวัตติ พุทธนันท์, สัมภาษณ์)

โดยปกติแล้ว แนวความคิดกว้าง ๆ ในการทำเพลงของโปรดิวเซอร์ ประการแรก จะต้องเป็นเพลงที่คนส่วนใหญ่รับได้ ไม่มีท่วงทำนองหรือลีลาสลับซับซ้อนคนฟังเข้าใจยาก เพราะคนฟังส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทางด้านดนตรีมากนัก ประการที่สอง เพลงจะต้องมีความใหม่ แอบแฝงอยู่ในเนื้อหา และท่วงทำนองของเพลง มีการสอดแทรกคำพูดที่กินใจ หรือให้ความคิดที่คนแง่มุมต่าง ๆ ประการสุดท้ายคือ คุณภาพของเพลง

ขั้นตอนของการสร้างสรรค์เนื้อเพลงนั้น โปรดิวเซอร์อาจจะเป็นผู้ทำเพลงเกี่ยวกับอะไร รูปแบบเนื้อหาของเพลงควรเป็นไปทำนองไหน ลักษณะดนตรีอย่างไร แล้วจึงหาตัวนักร้องหรือบางครั้งโปรดิวเซอร์มีศิลปินในสังกัดอยู่แล้วก็จะกำหนดว่านักร้องคนไหน หรือวงดนตรีวงนี้จะใช้เพลงไหนที่เหมาะสมกับบุคลิกของนักร้องมากที่สุด และจะเป็นที่น่าสนใจของตลาดด้วย คุณภุชิต ไล้ทอง โปรดิวเซอร์บริษัทคิตาเรคคอร์ด์เล่าถึงการทำให้เพลงชุดแมงมุมข่มหัวใจ ของศิลปินแสงระวี อัศวรักษ์ ไว้ดังนี้

เราดูว่าแสงระวีเป็นใคร เป็นดาราละคร มีชีวิตค่อนข้างหรูหรา บุคลิกภาพ สวย เราจะแปรความหรูหราอย่างไรให้ลงมาข้างล่างได้ คนในระดับกลางต้องการยื่นชีวิตขึ้นไปในที่สูง ต้องการความหรูหรา ฟูฟ่าเหมือนกัน ชีวิตเขาเป็นชีวิตคนชั้นสูง เราเอาตรงนี้ไปให้คนดูได้ไหม-ไม่ได้ เพราะเขาจะหมั่นไส้เอา คนไทยชอบคนน่าสงสาร ต้องมีเพลงที่แสดงให้เห็นว่าเป็นคนน่าสงสาร และต้องมีเพลงที่แสดงว่าเป็นผู้หญิงที่ร้าย เพราะสังคมเขาอยู่ตรงนั้น และความอิจฉาตำหนิซ่อนในผู้หญิงทุกคน ถ้ามีคนพูดแทนจะชอบมาก นอกจากนี้เพลงต้องมีจุดสนใจ แสงระวีเป็นผู้หญิงพราวเสน่ห์ เขามีผู้ชายเข้ามาหามาก ผู้ชายเป็นเหมือนกับแมงมุมชักใยไว้ แสงระวีไปติดกับ นี่ก็เป็นที่มาของเพลงแมงมุม (ภุชิต ไล้ทอง, สัมภาษณ์)

เพลงเข้ามาผูกพันกับธุรกิจมากขึ้น ซึ่งต้องมีระบบ มีวิธีการเพลงที่ต้องคำนึงถึงตลาด เป็นใหญ่ จนบางครั้งนักแต่งเพลงก็ยอมรับว่าตกอยู่ในที่นั่งลำบากเหมือนกัน คุณประภาส ชลศรานนท์ ครีเอทีฟบริษัทคีตาเรคคอร์ดส์ กล่าวถึงงานด้านการแต่งเพลงว่า

การแต่งเพลงจะมี 2 ลักษณะ คือ การแต่งตาม order ซึ่งทางฝ่ายตลาดเขาจะ กำหนดมาเหมือนเป็นโจทย์ บอกเราว่า เรทของเมโลดี้ต้องไม่กว้าง เพราะนักร้อง คนนี้ร้องไม่ไหว เสียง ส.ออกไม่ชัด ห้ามแต่งเพลงที่มี ส.มาก ฯลฯ มันเป็นศิลปะ ศิลปะในการทำเพลงให้ศิลปินมีบุคลิกภาพโดดเด่น หรือเซ็กซี่... อีกลักษณะหนึ่งคือ แต่ง ตามตัวเอง ตามอารมณ์ ความรู้สึกที่เรามีส่วนใหญ่เรื่องราวก็มาจากตัวเอง (ประภาส ชลศรานนท์, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตาม ที่มาของเนื้อหาสาระของเพลง นักแต่งเพลงส่วนใหญ่ได้มาจาก ประสบการณ์ในชีวิตของนักแต่งเพลงเอง จากการอ่านหนังสือ หรือบทกวี การสนทนา สภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม และจากจินตนาการของผู้ประพันธ์

นักประพันธ์เพลงบางคนยังคงแต่ง เนื้อเพลงก่อนแล้วค่อยแต่งทำนองทีหลัง ซึ่งจะได้ เปรียบในการเลือกถ้อยคำที่กินใจ ใช้ภาษาที่สละสลวยได้ดีกว่า อย่างไรก็ตาม คนเขียนเนื้อ เพลงที่ต้องมีทำนองคร่าว ๆ อยู่ในใจบ้างแล้ว และความจำเป็นของการแต่งเนื้อร้องทีหลัง ก็ เนื่องมาจากภาษาไทยเป็นภาษาดนตรี มีวรรณยุกต์กำกับอยู่แล้ว เมื่อจะใช้คำร้องคำนี้ก็ต้องใช้ โน้ตบังคับทำนองเพลง อย่างเช่นคำว่า "จัน" เป็นเสียงจัตวา โน้ตทางดนตรีก็ต้องเป็นเสียง เดียวกับจัตวา จะเป็นโน้ตที่เสียงสูงกว่านี้ไม่ได้ การแต่งเนื้อเพลงที่เขียนขึ้นตามทำนอง วรรค ตอนจะถูกบังคับโดยห้องของดนตรี แบ่งเป็นท่อน ๆ ทำให้เกิดสัมผัสขึ้นเหมือนกลอน ทำนอง เพลงจะเป็นตัวกำหนดว่า ตรงนี้ควรสัมผัสกับตรงนี้ ทว่าจะไม่ตายตัวเหมือนหลักเกณฑ์ของกลอน จริง ๆ

โดยทั่วไปแล้ว ผู้แต่งเพลงจำเป็นต้องรู้จักการเลือกใช้เครื่องดนตรีแต่ละชนิดในการ สื่อความหมายด้วย ซึ่งส่วนใหญ่มักใช้เปียโน หรือกีตาร์ เป็นเครื่องดนตรีหลักในการประพันธ์

บทเพลง สกอร์หรือตัวโน้ตเพลงที่แต่ง จะใช้บันไดเสียง เมเจอร์ เป็นพื้นฐาน เพราะเป็นบันไดเสียงที่คนฟังรับได้ง่าย นอกจากสไตล์การเล่นบางครั้งอาจใช้บันไดเสียงไมเนอร์มาช่วยสำหรับเพลงบ็อบที่ต่างกันจะพบว่ามีใช้จังหวะ 4/4 (ห้องหนึ่งของดนตรีมี 4 จังหวะ หรือ 3/4 เป็นหลัก ซึ่งขึ้นหูคนฟัง นอกจากบางท่อนในภาคเรียบเรียงเสียงประสาน ที่อาจใช้จังหวะอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น จังหวะ 5/4

การแต่งทำนองที่ดี มักจะคำนึงถึงวรรคตอนของตัวโน้ตเป็นหลักสำคัญ วรรคหนึ่งจะมี 1-2 ห้องดนตรี ที่เรียกกันว่า โมติฟ (Motif) อันหมายถึงกลุ่มเล็ก ๆ ของตัวโน้ตที่มีลักษณะเด่นชัด และใช้เป็นตัวสำคัญในบทเพลง ซึ่งมักใช้กับการเรียบเรียงเสียงประสานในเพลงคลาสสิก การสร้างโมติฟที่ดี เปรียบเสมือนการสร้างบทกลอนทางดนตรีที่มีการแบ่งตอนคำพูดอย่างชัดเจน น่าฟัง และจดจำได้ง่าย อัตราส่วนของตัวโน้ตจะถูกจัดเป็นระเบียบ ไม่สลับซับซ้อน

ลักษณะของเนื้อร้องที่ยอมรับกันว่าดีก็คือ การใช้ประโยคหรือคำพูดที่โดดเด่นสามารถดึงดูดอารมณ์และความรู้สึกของคนฟัง โดยใช้วนเวียนซ้ำ ๆ กันหลายครั้งในเพลงนั้น หรือที่เรียกกันว่าฮุค (Hook) อย่างเช่นเพลงมันแปลกดีนะของเรวัตติ พุทธินันท์ แต่บางครั้งหากฮุคไม่ดี โอกาสที่คนจะสนใจฟังก็ลดลงได้เหมือนกัน ในทางตรงกันข้ามถ้าฮุคดี เพลง ๆ นั้นก็อาจขึ้นสู่ความนิยมของคนฟังได้อย่างรวดเร็ว เพราะคนฟังจำได้ดี

ระยะเวลาในการสร้างทำนองและเนื้อร้องจะขึ้นอยู่กับความยากง่ายของแนวคิดเพลงนั้น ๆ และหลังจากได้สกอร์ของเนื้อและทำนองเพลงเรียบร้อยแล้ว ก็มาถึงขั้นการบันทึกเสียงในห้องอัดเสียง ซึ่งเป็นห้องเก็บเสียงปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอกและกันเสียงก้องเสียงสะท้อนด้วย ภายในจะแบ่งเป็น 2 ห้องใหญ่ ๆ คือ ห้องอัดเสียงดนตรีและนักร้อง อีกห้องเป็นห้องบันทึกเสียง ประกอบด้วยอุปกรณ์ที่สำคัญคือ แผลงมิกเซอร์ เครื่อง effect นำเสียงพิเศษต่าง ๆ เช่นเสียง echo แต่งเสียงให้ทุ้ม สูง ต่ำ ฯลฯ และเครื่องอัดเสียงเทปรีล 24 แตรค

การอัดเสียงลงเทปรีลทีลหรือเสียงหรือ"แทรค" พัฒนามาตั้งแต่ 2-4-8-18-24-32 แทรค การบันทึกเสียง 48 แทรค หมายถึง การอัดเสียงจำนวน 48 เสียงที่แตกต่างกันลงในร่องเสียง 48 ร่องเสียง โดยอัดทีละแทรคจนครบ สมัยก่อนมีเพียง 2 แทรค การอัดเสียงจึงต้องเล่นกันทั้งวงพร้อมกันกับนักร้อง หากกลองตีผิดจังหวะหรือกีตาร์เล่นक्रमจังหวะก็ต้องเริ่มต้นอัดกันใหม่ ซึ่งนับว่าเสียเวลามาก แต่ปัจจุบันสามารถบันทึกเสียงเครื่องดนตรีทีละชิ้นหากชิ้นไหนเล่นผิดก็แก้ไขเฉพาะชิ้นนั้น ๆ

เครื่องดนตรีชิ้นแรกที่อัดเสียงก่อนคือกลอง ซึ่งถือว่าเป็นตัวคุมจังหวะของเพลงทั้งหมด การบันทึกเสียงกลองก็ไม่ได้ใช้คนตีกลองอีกต่อไป แต่จะใช้ Drum Machine ทำหน้าที่แทน โดยเพลงแต่ป้อนโปรแกรมของจังหวะกลองของเพลงนั้น ๆ ทั้งหมดเข้าไปในดรัมแมชชีน มักก็จะตีจังหวะกลองออกมาตามที่ต้องการ ที่นิยมใช้กันมากเพราะประหยัดเวลา แต่บางเพลงโปรดิวเซอร์อาจใช้เสียงกลองจริง ๆ ก็ได้ เพื่อให้ดนตรีมีอารมณ์มากขึ้น

ก่อนอัดเสียงเพลง เขาจะอัด Syncode ซึ่งเป็นตัวบังคับจังหวะความเร็วของเพลงทั้งหมด เพื่อให้เกิดความแน่นอนของจังหวะเวลาเล่นดนตรี และเมื่ออัดเสียงกลองเสร็จ แทรคต่อมาก็เป็นภาคเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ อันได้แก่ เบส กีตาร์ คีย์บอร์ด หลังจากนั้นก็เป็น การอัดท่อนโซโล อาทิตี แชกโซโฟน กีตาร์ และการเก็บรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เรียกกันว่า "ลูกประดับ" เพื่อช่วยเพิ่มสีสันทางดนตรีให้น่าฟังมากขึ้น

ในการอัดเสียงแต่ละครั้ง โปรดิวเซอร์จะจ้างนักดนตรีรับจ้างมาอัดเสียงดนตรีให้นักดนตรีรับจ้างเหล่านี้จะมีความสามารถสูงมากในการเล่นเครื่องดนตรีแต่ละชนิด

ขั้นตอนสุดท้ายและถือเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุดในการอัดเสียง ก็คือ การอัดเสียงนักร้อง

โปรดิวเซอร์จะอัดทำนองเพลงคร่าว ๆ ให้นักร้องไปฝึกซ้อมก่อนล่วงหน้าประมาณ

1 อาทิตย์และจะมีการตีความหมายแนวความคิดของบทเพลงนั้น ๆ ร่วมกับโปรดิวเซอร์ก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างอารมณ์ของบทเพลง ทั้ง 2 ฝ่ายต้องมาคุยทำความเข้าใจในเนื้อหา

ของเพลงว่าตรงกันหรือไม่

โดยทั่วไป นักร้องชายไทยจะมีระดับเสียงร้องเป็นเสียง Tenor ส่วนนักร้องหญิงเป็นเสียง Soprano ซึ่งโปรดิวเซอร์จะต้องทราบธรรมชาติของนักร้องคนนั้นก่อนว่าเสียงอยู่ในระดับไหน ความกว้างของช่วงเสียงสูงต่ำแค่ไหน ซึ่งจะมีส่วนสัมพันธ์กับบันไดเสียงของบทเพลง แต่โดยทั่ว ๆ ไปก็ไม่ยากมากนัก เพราะเป็นเพลงป๊อปธรรมดา 4 จังหวะ นอกจากแนวเพลงแปลก ๆ เช่น เพลงร็อกที่ต้องใช้เสียงร้องสูงขึ้นเป็นเสียงร้อง Alto เพราะเพลงร็อกยิ่งสามารถร้องได้สูง เพลงก็ยิ่งสนุก และถือเป็นการท้าทายความสามารถของนักร้องที่จะตะเบ็งเสียงให้สูงเท่ากับโน้ตของเสียงดนตรีนั้นได้หรือไม่

สิ่งสำคัญที่สุดของนักร้องเวลาอัดเสียงคือต้องร้องไม่ให้เสียงเพี้ยน การร้องโดยใส่เอดโฟนครอบหูและไม่มีดนตรีจริงเล่นอยู่ข้างหลัง อาจสร้างความรู้สึกแปลก ๆ ให้กับนักร้องที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน การใส่อารมณ์ร่วมไปกับน้ำเสียงเป็นไปได้อย่างขึ้น จึงต้องมีการอัดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำอีก

เมื่อการอัดเพลงเสร็จสิ้นลง ขั้นตอนต่อมาคือ การมิกซ์เสียง หรือผสมเสียงหมดทั้ง 48 แทรค ตลอดจน effect ต่าง ๆ ให้ออกมาเป็นเทปมาสเตอร์ อันเป็นหน้าที่ของชาวด์เอนจิเนียร์ที่ทำงานร่วมกับโปรดิวเซอร์ เพลงเกือบ 50 เปอร์เซนต์จะออกมาดีหรือไม่ก็อยู่ที่ฝีมือของชาวด์เอนจิเนียร์ ผู้ซึ่งสามารถแตงน้ำเสียง ปรับเสียงทั้งหมดให้เหมาะกับเพลงหรือตามความต้องการของโปรดิวเซอร์ได้ดีที่สุด และต้องทำงานร่วมกันมาตั้งแต่ตอนอัดเสียงแล้ว อย่างเช่นตอนอัดเปียโน ชาวด์ฯ จะรู้ว่าให้เสียงมันดังแค่ไหน รู้ว่าต้องเอาไมโครโฟนไปตั้งไว้ที่มุมไหน เสียงควรถม้แหลมแค่ไหน มีเสียงรบกวนเข้ามาแทรกจะแก้ไขอย่างไร เพราะหากอัดเสียงได้คุณภาพ ตอนมิกซ์เสียงก็จะง่ายต่อการปรับเสียงมากขึ้น ชาวด์ฯจะรู้ว่าเสียงกีตาร์ควรถม้ชดมากกว่านี้ หรือเบสเสียงทึมขึ้นก็ปรับตามที่ต้องการ เสียงร่อนท่อนนี้ควใส่ echo หรือไม่ หรือน้ำเสียงตรงนี้ไม่ดีจะปรับเสียงอย่างไร ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของเพลงและการเรียบเรียงเสียงประสานที่ไม่เหมือนกัน ทั้งต้องรู้ เข้าใจอารมณ์ของเพลงนั้น ๆ ด้วย บางครั้งโปรดิวเซอร์อาจต้องการน้ำเสียงที่มีอารมณ์เศร้าแบบนี้ แต่โปรดิวเซอร์ได้ยินคนเดียวในความรู้สึก ไม่

สามารถถ่ายทอดออกมาได้ ก็เป็นหน้าที่ของชาวดีซ์ ที่จะปรับเสียง บิดเสียง หรือใส่ effect ต่าง ๆ จนออกมาตามเสียงที่โปรดิวเซอร์ปรารถนา

เมื่อเสร็จกระบวนการมิกซ์เสียงแล้ว ก็จะถ่ายลงมาสเตอ์เทปเป็นเสียงสเตอริโอ ที่มีขนาดเทป $1/4$ นิ้ว จากนั้นก็จะนำมาสเตอ์เทปนี้เข้าโรงงานเพื่อไปผลิตเป็นเทปคาสเซทวางขายตามท้องตลาด และขณะเดียวกันก็จะนำมาสเตอ์เทปไปเป็นแม่แบบของแผ่นเสียง โดยการเปิดเทปผ่านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะบังคับให้เข็มที่ทำจากเพชรจริง ๆ เจาะลงไปบนแผ่นเสียงเปล่า ๆ ที่ทำจากพลาสติกจนเป็นร่องเสียงตามจังหวะของเพลงนั้น ๆ ซึ่งเรียกกันว่า "กัดแผ่นเสียง" แล้วนำแผ่นเสียงที่กัดแล้วไปทำแม่พิมพ์เพื่อพิมพ์เป็นแผ่นเสียงออกมา

ทั้งหมดนี้คือขั้นตอนเริ่มแรกของการทำเทปเพลงกลับหนึ่ง ๆ ซึ่งหลังจากนั้นจะเป็นเรื่องของการต่อสู้กันทางธุรกิจและการตลาดระหว่างค่ายเทปต่าง ๆ อย่างเข้มข้น ไม่ว่าจะเป็นการโหมโฆษณาโปรโมทเทปของตัวเอง การจ้างเปิดเพลงกรอกหูคนฟังทางรายการวิทยุ การซื้อรายการทางโทรทัศน์ หรือการสร้างอิมเมจของเพลงจากมิวสิควิดีโอ เพื่อให้เทปเพลงของตัวเองขายได้มากที่สุด เป็นเพลงที่ถูกใจคนฟังมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป กระบวนการผลิตผลงานเพลงไทยสมัยนิยม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ขึ้นวางแผนผลิตเพลง โปรดิวเซอร์ ว่าเป็นผู้พิจารณาในเรื่องของบุคลิกของนักร้องหรือนักดนตรี แนวเพลง กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย รวมไปถึงการมองแนวโน้มของตลาด การจัดจำหน่ายและจะเป็นผู้กำหนดบุคลากรว่าคนใดจะทำหน้าที่เช่นไรบ้าง
2. ขึ้นเตรียมวัตถุดิบในการสร้างเพลง ขั้นตอนนี้โปรดิวเซอร์จะมอบหมายไปยังนักแต่งเพลง และนักดนตรี ให้ผลิตผลงานเพลงตามแนวทางที่กำหนดไว้
3. ขึ้นบันทึกเสียง ได้แก่ การอัดเสียงดนตรีก่อนทีละชิ้น โดยตัวนักดนตรีกลุ่มนั้นเองหรือนักดนตรีรับจ้าง, บันทึกเสียงร้อง, เสียงประสาน ซึ่งถือว่าเป็นการบันทึกเสียงในขั้นแรก โดย ชาวดี เอนจิเนียร์ ส่วนการบันทึกเสียงขั้นสุดท้ายนั้นจะเป็นการบันทึกเสียงเพื่อลงมาสเตอ์เทป ที่เรียกว่า การมิกซ์ดาวน์ (Mixed down) โดยเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของโปรดิวเซอร์ และชาว เอนจิเนียร์ เข้าด้วยกัน

ต่อจากนั้น ก็เป็นเรื่องของการโปรโมทผลงานเพลงในแต่ละชุด โดยใช้การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ 2 สัปดาห์แรกก่อนที่จะมีการวางแผนเทปชุดนั้น และจะเพิ่ม การประชาสัมพันธ์มากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งวางแผนไปแล้วประมาณ 2 สัปดาห์ ซึ่งถือว่าเป็น ช่วงเวลาที่การโฆษณาเข้มข้นที่สุด และจะค่อย ๆ ซาลงไปเรื่อย ๆ การทำโปรโมทในผลงาน ชุดหนึ่งใช้เวลาประมาณ 2 เดือนถึง 2 เดือนครึ่ง

สำหรับสื่อโฆษณาที่จะใช้ในการโปรโมท ที่สำคัญที่สุดคือ โทรทัศน์ รายการทางโทรทัศน์ ที่เป็นขั้นตอนของการโปรโมท ก็คือ การผลิตมิวสิควิดีโอ (Music Video) โดยนำออกอากาศ ในรายการของตัวเอง โดยชื่อเวลาของทางสถานี หรือโดยวิธีการซื้อคิวจากรายการอื่นที่ไม่ขึ้น สังกัดใด ๆ นอกจากนี้ยังมีสื่อวิทยุ บริษัทเทปเพลงมีรายการของตัวเอง หรือ ชื่อเวลาเพื่อออก สปอตโฆษณาเทปเพลงในสังกัดของตน หรือใช้วิธีการซื้อคิวเพลงจากรายการอื่น ๆ เป็นต้น สื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสารก็มีส่วนสำคัญ ในการโปรโมทเทปเพลงแต่ละชุดเช่นกัน โดยวิธีใช้สื่อ 2 ประเภทนี้ จะเป็นเรื่องของการแจกข่าว จ้างให้เขียนเชียร์ ชาวชุปชิบ หรือเป็นโฆษณา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า วงการเพลงไทยเมื่อเข้าสู่ระบบธุรกิจเทปเพลงไทย สาถลแล้วนั้น ทุกอย่างต้องมีการวางแผนเป็นขั้นตอน เพื่อให้ได้มาซึ่งยอดจำหน่ายตรงตาม เป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นจึงมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมการจำหน่ายเกิดขึ้น เพื่อต่อสู้กับคู่แข่งกันใน วงการเพลงเดียวกัน และด้วยเหตุนี้ผลงานเพลงไทยสมัยนิยมจึงกลายเป็นสินค้าที่ต้องถูกจับ มาตักแต่่งให้มีลักษณะที่สนองความต้องการของตลาดให้ได้มากที่สุด